KÖZBESZERZÉSI TANÁCSADÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE

VÉLEMÉNY
AZ UNIÓS KÖZBESZERZÉSI RENDELET TERVEZETHEZ

Jelen dokumentum a Közbeszerzési Tanácsadók Országos Szövetsége (KÖSZ) tagjaitól beérkezett véleményeket és észrevételeket összesíti az Európai Bizottság által 2026. szeptember 9-én közzétett, a *közbeszerzési szerződésekről és koncessziókról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet tervezet*ével [COM(2026) 590] kapcsolatban. Az összefoglaló a Nemzeti Fejlesztési Központ Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkársága által meghatározott témaköröket és kérdéseket követi és az ezeknek megfelelő fejezetekben (sorszámozással jelöltük) mutatja be a véleményezésben részt vevő tagjaink észrevételeit.

Szeretnénk rögzíteni, hogy észrevételeink elkészítésekor a rendelet tervezet hivatalos magyar nyelvű változata még nem állt rendelkezésünkre. Erre, valamint a véleményezésre rendelkezésre álló idő rövidségére tekintettel jelen észrevételeinkben a tervezet főbb szabályozási megoldásainak és várható jogalkalmazási következményeinek értékelésére összpontosítottunk, konkrét normaszöveg-javaslatok kidolgozására nem volt lehetőségünk.
Álláspontunk szerint az uniós egyeztetés folytatása során, a hivatalos magyar nyelvű szöveg rendelkezésre állását követően indokolt az egyes résztémák célzott, részletes szakmai vizsgálata. Ennek keretében nyílhat lehetőség észrevételeink pontosítására, továbbá a szabályozás egyes rendelkezéseihez kapcsolódó konkrét módosítási és normaszöveg-javaslatok kidolgozására. Egyesületünk természetesen kész e további szakmai egyeztetésben is részt venni.

1.) Elfogadható-e a szabályozás rendeleti formája?

Megítélésünk szerint a magyar közbeszerzési szakma jelenleg még nincs kellően felkészülve arra, hogy a jelenlegi részletes nemzeti szabályozás helyett közvetlenül egy eltérő fogalomhasználatra és szabályozási szerkezetre épülő uniós rendelet alapján végezze tevékenységét, ennek megfelelően véleményünk szerint a rendeleti szabályozás jelenleg nem elfogadható, vagy csak a tervezethez képest lényegesen hosszabb felkészülési idő és széleskörű kiegészítő nemzeti szabályozás lehetőségének biztosítása mellett lenne reálisan vállalható.

Részletes indokaink és alternatív javaslataink:
A KÖSZ elismeri az egységes uniós közbeszerzési szabályozás kialakításának célját, különösen a tagállami szabályozások közötti eltérések csökkentésére, a határon átnyúló részvétel megkönnyítésére és a közbeszerzési eljárások egyszerűsítésére irányuló törekvéseket. Álláspontunk szerint ugyanakkor a rendeleti forma elfogadhatóságát a szabályozás gyakorlati alkalmazhatóságával és a jogalkalmazók felkészültségével együtt szükséges értékelni. Az egységes normaszöveg véleményünk szerint önmagában nem biztosítja az egységes jogalkalmazást. Az Uniónak nincs általános közigazgatási eljárásjogi és jogorvoslati háttérjoga. Ahol a rendelet hallgat (például a hiánypótlás és a tárgyalás határa), ott továbbra is 27+ eltérő nemzeti megoldás születik majd a gyakorlatban, így a „teljes harmonizáció” – véleményünk szerint – illúzió. A tagállamoknak két szabályrendszert kell fenntartaniuk: a rendeletet és az értékhatár alatti nemzeti szabályokat. A jogorvoslati irányelvek változatlanok, így a közvetlenül alkalmazandó anyagi jog 27 eltérő jogorvoslati fórum előtt, eltérő értelmezésben fog érvényesülni. Ez rövid távon több előzetes döntéshozatali eljárást és jogbizonytalanságot

eredményez. A rendeleti szabályozás melletti indokolás arányossági érvelése főként a digitális ökoszisztémára és a preferenciára tér ki részletesen, a teljes eljárásjog rendeleti szintre emelését alig indokolja.
Az irányelvi szabályozásról a valamennyi tagállamban közvetlenül alkalmazandó uniós rendeletre történő áttérés a magyar közbeszerzési szakma számára alapvető és lényeges változást jelentene. A hazai jogalkalmazók jelenleg olyan szabályozási környezetben dolgoznak, amelyben az uniós követelmények részletes nemzeti törvényi és végrehajtási rendelkezéseken keresztül érvényesülnek. A közbeszerzési eljárások előkészítését, lefolytatását, a döntések dokumentálását és a szerződések teljesítését részletes előírások, továbbá az ezekhez kapcsolódó hatósági és bírósági joggyakorlat támogatják. E szabályozási modellhez igazodnak az ajánlatkérők belső eljárásrendjei, a közbeszerzési tanácsadók munkamódszerei és a gazdasági szereplők ajánlattételi gyakorlata is.
A rendeleti forma alkalmazásának nehézségét különösen a tervezetnek a hazai terminológiától eltérő fogalomhasználata, egyes rendelkezéseinek nehezen értelmezhető megfogalmazása, valamint a jelenlegi hazai szabályozáshoz képest lényegesen kevésbé részletezett eljárási rendelkezései támasztják alá.
A terminológiai eltérések jelentősége túlmutat a megszokott szóhasználat megváltozásán. A jogalkalmazóknak egyértelműen meg kell tudniuk állapítani, hogy az új fogalmak milyen viszonyban állnak a korábban alkalmazott jogintézményekkel, mely esetekben áll fenn tartalmi azonosság, és hol következik be érdemi változás. Ennek hiányában fennáll annak kockázata, hogy a korábbi hazai joggyakorlat megállapításait olyan rendelkezésekre is alkalmazzák, amelyek tartalma már eltér a korábbi szabályozástól, vagy ellenkezőleg, indokolatlanul mellőzik a továbbra is releváns értelmezési szempontokat.
Hasonló nehézséget okozhat a részletszabályok hiánya. A részletes előírásokhoz igazodó hazai gyakorlatban a keretjellegű rendelkezésekre történő áttérés lényegesen nagyobb értelmezési és döntési felelősséget helyezne az ajánlatkérőkre és az eljárásokban közreműködő szakemberekre. Amennyiben nem áll rendelkezésre egyértelmű szabályozás vagy megfelelő értelmezési támogatás, azonos tényállások mellett eltérő eljárási megoldások alakulhatnak ki. Ez csökkentheti az eljárások kiszámíthatóságát, növelheti a jogorvoslatok és az ellenőrzési megállapítások kockázatát, továbbá az egyszerűsítés céljával ellentétesen többletadminisztrációhoz és hosszabb előkészítési időhöz vezethet.
A szabályozási környezet ilyen mértékű megváltoztatása ezért jelentős jogalkalmazási és joggyakorlati problémákat eredményezhet.
Álláspontunk szerint a rendeleti forma támogatásának feltétele, hogy az új szabályozás kellően világos és a napi gyakorlatban alkalmazható legyen, továbbá annak alkalmazását megfelelő felkészülési idő, szakmai képzés és összehangolt értelmezési támogatás előzze meg.
Amennyiben az uniós jogalkotó fenntartja a közvetlenül alkalmazandó rendeleti szabályozást, megítélésünk szerint a magyarországi egységes joggyakorlat kialakításához a rendelet mellett hazai végrehajtási rendelkezésekre és szakmai jogalkalmazást támogató eszközökre is szükség lesz széles körben.
A kötelező erejű hazai kiegészítő rendelkezések – a javaslat szerint – azonban kizárólag az uniós rendelet által megengedett körben, a tagállami szabályozási mozgástér keretei között alkothatók meg. Ezek nem szolgálhatják a rendelet nemzeti jogba történő átültetését, nem módosíthatják annak tartalmát, és nem vezethetnek az uniós szabályozással ellentétes vagy annak egységes érvényesülését akadályozó többletkövetelményekhez. Indokolt lehet ugyanakkor – a megfelelő hazai jogforrási szinten, például törvényi vagy kormányrendeleti formában – azoknak a

végrehajtási, intézményi és eljárási kérdéseknek a rendezése, amelyeket a rendelet a tagállamokra bíz, vagy amelyek nemzeti szabályozását lehetővé teszi.
Ezzel párhuzamosan rendeleti szabályozás esetén szükségesnek tartanánk egységes szakmai útmutatók, módszertani segédletek, mintadokumentumok és gyakorlati példatárak kidolgozását is, feltéve, ha az elfogadásra kerülő rendelet végleges változata azt megengedi. E nem kötelező erejű, úgynevezett soft law eszközök tudnák elősegíteni a rendelkezések következetes értelmezését és alkalmazását, de nem pótolhatják a kötelező jogi szabályozást ott, ahol jogok és kötelezettségek egyértelmű meghatározása szükséges, és nem teremthetnek önálló kötelezettségeket a jogalkalmazók számára.

Mindezek alapján javasoljuk, hogy a tervezetről való egyeztetés során a magyarországi álláspont elsősorban az irányelvi formát támogassa, vagy amennyiben uniós szinten mégis az a döntés születik, hogy a teljes szabályozás formája rendelet lesz, úgy javasoljuk, hogy szélesebb körben kerüljenek meghatározásra a tagállamok nemzeti szintű kiegészítő szabályozását megengedő tárgykörök, valamint a rendelet biztosítson megfelelő időt a szükséges hazai rendelkezések és jogalkalmazást támogató eszközök előkészítésére. Álláspontunk szerint a rendeleti forma csak e feltételek teljesülése mellett támogatható.
Amennyiben a rendeleti szabályozás mellett születik döntés, úgy – alternatív javaslatként – javasoljuk esetleg azt is megfontolásra, hogy egy kettős szabályozási formára tegyen javaslatot Magyarország az egyeztető tárgyalásokon, pl: rendeletben szabályozva: a jelenlegi tervezet 70–77. cikk, V–VI. rész, fogalmak, kizáró okok részeket, míg irányelvben szabályozva: a jelenlegi tervezet többi, eljárásijogi részeit. Ezzel biztosítható lenne, hogy a közös kereskedelempolitika, az európai preferencia, a származási szabályok és a digitális interoperabilitás egységes legyen az unió összes tagállamában, míg az eljárási részletszabályokat a tagállamok az irányelvi szabályokhoz igazítva saját maguk szabályozhatják.

2.) Megfelelő-e a rendelet személyi és tárgyi hatályának meghatározása?

A tervezet személyi és tárgyi hatálya alapvetően a jelenlegi szabályozásra épül, ami elősegítheti a kiszámítható átállást. Az ajánlatkérői kör, az értékhatárok és a 80. cikk szerinti in-house feltételrendszer lényegi folytonossága csökkentheti a szabályozás változásából eredő bizonytalanságokat. Támogatható továbbá a koncesszió fogalmának pontosítása, amely a 2014/23/EU irányelv alkalmazása során jelentkező értelmezési nehézségek kezelését szolgálhatja, valamint a közszolgáltatói mentesítés egyszerűsítése.

A tervezet mellékletében szereplő minisztériumi felsorolás aktualizálása ugyanakkor szükséges.

A szabályozási határterületeken több olyan kérdés azonosítható, amely a gyakorlati alkalmazás érdekében egyértelműbb rendezést igényel.

A védelmi beszerzések és a kettős felhasználású beszerzések elhatárolása
A 2009/81/EK irányelv szerinti védelmi és biztonsági beszerzések külön szabályozási rendszerben maradnak. Emiatt a biztonsági, reziliencia- és európai preferenciaszempontok eltérő jogi keretek között érvényesülhetnek. Különösen a kettős felhasználású beszerzéseknél

szükséges egyértelművé tenni az alkalmazandó szabályozás meghatározását. A vegyes szerződésekre vonatkozó, 86. cikk szerinti rendelkezések önmagukban nem feltétlenül biztosítanak megfelelő támpontot valamennyi határeset kezeléséhez.

A közlekedési közszolgáltatási szerződések helyzete

Az 1370/2007/EK rendelet hatálya alá tartozó közlekedési szerződésekre a tervezet általános közbeszerzési szabályai nem terjednek ki, miközben a biztonsági és az európai preferenciára vonatkozó rendelkezések e szerződéseket is érintik. E részleges alkalmazhatóság értelmezési vitákhoz vezethet, ezért indokolt pontosan meghatározni az alkalmazandó rendelkezések körét és azok viszonyát a közlekedési közszolgáltatások különös szabályozásához.

A kutatás-fejlesztési és innovációs beszerzések elhatárolása

A kutatás-fejlesztési beszerzéseknek az Innovációs Aktus szabályozása alá rendelése mellett szükséges tisztázni a tervezet 41. cikke szerinti innovációs eljárás és a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés közötti határt. A két konstrukció gyakorlati elhatárolásának bizonytalansága megnehezítheti a megfelelő eljárási keret kiválasztását. Indokolt ezért az alkalmazási feltételek és a két szabályozás kapcsolatának egyértelmű rendezése.

Az in-house és a közszféra szervezetei közötti együttműködések

Az in-house feltételrendszer folytonossága az átállás szempontjából előnyt jelent, ugyanakkor a 80%-os tevékenységi küszöb fenntartása versenypolitikai szempontból továbbra is aggályokat vethet fel. A 80. cikk (5) bekezdésében szereplő megoldás kompromisszumként elfogadható. Magyarországon az in-house beszerzések és a közszféra szervezetei közötti együttműködések jelentős szerepére tekintettel előzetesen fel kell mérni az új rendelkezések hatását a működő konstrukciókra. Ennek keretében szükséges azonosítani, hogy a közvetlenül alkalmazandó uniós szabályozás mellett – az általa megengedett keretek között – mely hazai rendelkezések módosítása vagy kiegészítése válik indokolttá.

Megfelelőek-e a rendeletben felvázolt rugalmasabb eljárások, illetve azok részletszabályai?

A vélemény elkészítésében részt vevő tagjainktól beérkezett észrevételek alapján a rugalmasabb eljárások kialakításának koncepciója alapvetően támogatható, azonban a részletszabályok további kidolgozást igényelnek. A tervezetben megjelenő egyszerűsítés egyes esetekben inkább a szabályozási és értelmezési feladatok ajánlatkérőkre történő áthelyezését jelentheti, ami megfelelő garanciák hiányában növelheti a jogalkalmazási bizonytalanságot és a verseny torzulásának kockázatát.

Pozitív iránynak tekinthető az alkalmassági követelmények előírásának opcionális jellege, a tárgyalás lehetőségének szélesítése, a 30. cikk szerinti piaci konzultáció ösztönzése, valamint a beszerzési terv közzététele. E megoldások megfelelő alkalmazása elősegítheti a piac előzetes tájékoztatását, a beszerzések megalapozottabb előkészítését és az egyajánlatos eljárások arányának csökkentését. A rugalmasság előnyeinek érvényesüléséhez ugyanakkor kiszámítható eljárási keretekre és a verseny tisztaságát biztosító rendelkezésekre van szükség.

Az ajánlattételi határidő megfelelősége

A 20 napos ajánlattételi határidő általános minimumként történő meghatározását aggályosnak tartjuk. A gazdasági szereplők tényleges felkészülési ideje ennél rövidebb lehet, mivel a verseny megindulásáról a hirdetmény megjelenésekor, illetve annak észlelésekor szereznek tudomást. A beérkezett gyakorlati észrevétel szerint így a rendelkezésükre álló idő akár 16–18 napra, a hirdetmény későbbi észlelése esetén pedig 10–14 napra is csökkenhet, amelyből jelentős arányt a munkaszüneti napok tesznek ki.

Ez különösen a kisebb gazdasági szereplőket érintheti hátrányosan, amelyek nem rendelkeznek a hirdetmények napi figyelésére elkülönített személyi kapacitással, de valamennyi olyan gazdasági szereplőt érinti, amelyek nem rendelkeznek olyan iparági szokásokkal, ahol a munkaszüneti napon való munkavégzés lehetősége biztosított. E rövid idő alatt kell dönteniük az indulásról, részletesen megvizsgálniuk a közbeszerzési dokumentumokat, megfogalmazniuk a kiegészítő tájékoztatás iránti kérdéseiket, valamint beszerezniük a szükséges gyártói és forgalmazói árajánlatokat. Uniós értékhatárt elérő beszerzések esetében ez nem feltétlenül biztosít elegendő időt a megfelelő ajánlat összeállítására, és a KKV-k részvételének ösztönzésével ellentétes hatást válthat ki.

A rövid határidő indokolatlan alkalmazása a verseny korlátozására is lehetőséget teremthet. Emellett az ajánlatkérő számára is nehézséget okozhat, ha a kérdések csak az ajánlattételi határidőt közvetlenül megelőzően érkeznek be. Ezek megfelelő megválaszolása és a válaszok ajánlattevők általi feldolgozása határidő-hosszabbítást tehet szükségessé, így az eljárás gyorsításának célja sem feltétlenül teljesül. Indokoltnak tartjuk ezért a minimumhatáridő felülvizsgálatát, továbbá annak egyértelmű biztosítását, hogy az ajánlattételi idő a beszerzés összetettségéhez és az ajánlat elkészítésének tényleges időigényéhez igazodjon.

A tárgyalás lehetősége és eljárási garanciái

A „nyílt eljárás tárgyalással” konstrukciót alapvetően egy kifejezetten hasznos iránynak tartjuk, ami az eddigi gyakorlatban két eltérő eljárási működésmódot kapcsol össze és illeszkedik a hatályos Kbt. 117. § szabályaihoz. Amennyiben a tárgyalási fordulók rendjét, a végső ajánlat benyújtásának feltételeit és az ajánlattevői kör esetleges szűkítését az ajánlatkérőknek kell kialakítaniuk, a kiszámíthatóságot jelentős részben az egyedi közbeszerzési dokumentumoknak kell biztosítaniuk. Ez eltérő ajánlatkérői gyakorlatok kialakulásához vezethet.

Javasoljuk ezért a tárgyalás minimumszabályainak rendeleti szintű rögzítését, különösen a dokumentálás, az egyenlő tájékoztatás, a tárgyalás során módosítható feltételek és a nem módosítható lényeges elemek elhatárolása, valamint az ajánlattevői kör szűkítésének feltételei tekintetében. Ugyancsak szükséges a hiánypótlás és a tisztázás megengedett terjedelmének egyértelmű meghatározása; ezek hiányában a tagállami joggyakorlatok széttartása fennmaradhat.

A tárgyalás rugalmassága megfelelő garanciák nélkül visszaélésekre is lehetőséget adhat. Ilyen kockázatot jelenthet a tárgyalások időtartamának indokolatlan elnyújtása, az egyes ajánlattevőknek kedvező feltételmódosítás, illetve a részek közötti keresztfinanszírozás: valamely ajánlattevő a verseny nélküli részben elérhető magasabb ellenérték terhére tehet kedvezőbb ajánlatot a tárgyalással érintett részre. E lehetőségek a verseny torzulásának vizsgálata során külön figyelmet igényelnek.

A valamennyi alkalmas ajánlattevővel történő tárgyalás kötelezettsége nagyszámú ajánlat esetén aránytalan munkaterhet és késedelmet okozhat, különösen a korlátozott kapacitással rendelkező ajánlatkérőknél. Javasoljuk ezért annak lehetővé tételét, hogy a tárgyalásba bevont

ajánlattevők száma előzetesen közzétett, objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján korlátozható legyen.

Az algoritmikus kiválasztás és a minőségelvű értékelés kockázatai

A dinamikus eljárásban alkalmazott algoritmikus véletlen kiválasztás átláthatósági és jogorvoslati kérdéseket vet fel. Biztosítani szükséges, hogy a kiválasztás működése, szabályszerűsége és eredménye utólag ellenőrizhető legyen, és az érintettek tényleges jogorvoslati lehetőséggel rendelkezzenek. Ennek érdekében elő kell írni az algoritmus auditálhatóságát és a kiválasztási folyamat megfelelő naplózását.

Alkalmassági szűrés hiányában további aggály, hogy a véletlen kiválasztás nem a szakmai megfelelőség és a minőségi verseny alapján határozza meg a részvétel lehetőségét. Szükséges ezért egyértelműen rendezni a kiválasztás és a szakmai megfelelőség ellenőrzésének viszonyát.

A tárgyalási rugalmasság és a nagyobb mérlegelést engedő minőségi értékelési szempontok együttes alkalmazása növelheti a részrehajlás és a korrupció kockázatát. Különösen fontos ezért, hogy az eljárási garanciák már az új szabályok alkalmazásának kezdetétől rendelkezésre álljanak, és a kockázatok kezelését ne kizárólag a később kiépülő digitális monitoringrendszer biztosítsa.

A kivételes eljárások átláthatósága

A 47. cikk szerinti szerződések esetében – értelemszerűen az (a)(iv) pont szerinti eset kivételével – javasoljuk előzetes átláthatósági hirdetmény közzétételének előírását. Ebben az ajánlatkérőnek a piac számára megismerhetővé kellene tennie a kivételes eljárás alkalmazásának indokait és a beszerzés tárgyát.

Az előzetesen közzétett információknak összevethetőknek kell lenniük az eredményről szóló összefoglalóban („summary of result") szereplő indokolással és a tényleges beszerzési tárggyal. Ez elősegítené a kivétel alkalmazási feltételeinek ellenőrizhetőségét és az esetleges eltérések feltárását.

A gyakorlatban mennyiben alkalmazhatóak jól a kizáró okokra, odaítélési (alkalmassági) kritériumokra és értékelési szempontokra vonatkozó követelmények?

A kizáró okok, az alkalmassági követelmények és az értékelési szempontok szabályozásának egységesítése több tekintetben elősegítheti az átláthatóbb jogalkalmazást. A beérkezett észrevételek alapján ugyanakkor egyes rendelkezések pontosításra szorulnak, más megoldások pedig a gyakorlati alkalmazás során arányossági, ellenőrizhetőségi és jogbiztonsági kérdéseket vethetnek fel.

Kizáró okok és öntisztázás:

Az ágazati kizáró okok egy helyen történő szabályozása támogatható, mivel megkönnyítheti az alkalmazandó követelmények áttekintését, és tényleges egyszerűsítést jelenthet a jogalkalmazók számára.

Aggályosnak tartjuk ugyanakkor az öntisztázás lehetőségének kizárását a kötelező kizáró okok esetében, az ötéves kizárási időtartam alatt. Ez a megoldás a 2014/24/EU irányelv 57. cikkének (6) bekezdésében biztosított lehetőséghez képest szigorítást jelentene, és olyan gazdasági szereplők tartós kizárását is eredményezhetné, amelyek időközben megfelelő intézkedésekkel igazolták megbízhatóságuk helyreállítását. Különösen a korlátozott számú szereplővel működő

piacokon áll fenn annak veszélye, hogy a szabály a verseny érdemi szűküléséhez vezet. A 25. cikk (4) bekezdése szerinti, kivételes közérdekű eltérés önmagában nem feltétlenül biztosít megfelelő megoldást e helyzetek kezelésére.
Az adótartozáshoz kapcsolódó kizárás alóli mentesülés feltételeit szintén szükséges egyértelműsíteni, különösen a csekély összegű tartozás megítélése tekintetében. Indokolt világosan elkülöníteni az öntisztázást, a tartozás rendezésének jogkövetkezményeit és az arányossági alapon alkalmazható kivételeket, továbbá kiszámítható mércét meghatározni a csekély összeg értelmezéséhez.
A fakultatív kizáró okokhoz kapcsolódó öntisztázás esetében támogatjuk annak lehetőségét, hogy a megbízhatóság helyreállítását célzó intézkedések megfelelőségét kijelölt nemzeti hatóság is értékelhesse. A feladat kizárólag az egyes ajánlatkérőkre történő telepítése eltérő döntésekhez, ezáltal bizonytalan joggyakorlat kialakulásához és jelentős többletteherhez vezethet. A nemzeti hatóság bevonása elősegítheti a következetes értékelést és a jogalkalmazás kiszámíthatóságát.
Az új, biztonsági alapú fakultatív kizáró ok alkalmazhatósága szempontjából különösen fontos a releváns fogalmak, a döntéshez szükséges bizonyítékok és az értékelés kereteinek pontos meghatározása. A túl tág vagy bizonytalan fogalomhasználat jelentős mérlegelési teret nyithat, és jogorvoslati viták forrásává válhat.

Alkalmassági követelmények

Pontosítást igényel a korábbi közbeszerzési tapasztalat előírásának korlátozása. Ilyen követelmény csak akkor lenne meghatározható, ha azt a szerződés összetettsége vagy tárgyának jellege indokolja. Szükséges egyértelművé tenni, hogy ez kizárólag a korábbi teljesítés közbeszerzési eljárásból származó jellegére vonatkozik-e, vagy általában a korábbi szakmai teljesítések, referenciák megkövetelését is korlátozza.
A releváns szakmai tapasztalat igazolása a hazai gyakorlatban az alkalmasság vizsgálatának egyik alapvető eszköze. Ennek indokolatlan korlátozása megnehezíthetné annak ellenőrzését, hogy a gazdasági szereplő rendelkezik-e a szerződés megfelelő teljesítéséhez szükséges tapasztalattal. A szabályozásnak ezért világosan el kell különítenie a korábbi közbeszerzési részvétel megkövetelését a beszerzés tárgyához kapcsolódó szakmai tapasztalat igazolásától.
A 27. cikk (7) bekezdése szerinti 50%-os árbevételi plafon elősegítheti a KKV-k részvételét, ezért annak célja támogatható. Az „indokolt esetekre" vonatkozó kivétel ugyanakkor pontosabb szabályozást igényel. Megfelelő szempontok hiányában a kivétel alkalmazhatóságának mércéjét elsősorban a jogorvoslati fórumok alakítanák ki, ami az új szabályozás alkalmazásának kezdetén bizonytalanságot okozhat.
Szintén tisztázandó azoknak a rendelkezéseknek a jogi természete, amelyek alapján az ajánlatkérő a szakmai alkalmasság hiányát feltételezheti a teljesítést hátrányosan befolyásoló összeférhetetlenség, illetve valamely tagállamot vagy az Unió egészét érintő biztonsági kockázat fennállása esetén. E körülmények nem illeszkednek egyértelműen a szakmai alkalmasság hagyományos fogalmához. Szükséges meghatározni, hogy alkalmassági követelményként, kizárási körülményként vagy más, önálló részvételi akadályként kezelendők-e, és milyen eljárási garanciák mellett értékelhetők.
Az elektronikus alkalmasság igazoló szolgáltatás az igazolások rendszerének alapvető változását jelentheti. Gyakorlati alkalmazhatóságának megítéléséhez részletesebb tájékoztatás szükséges annak működéséről, az elérhető és ellenőrzött adatok köréről, az adatok aktualitásáról, valamint arról, hogy a szolgáltatás milyen igazolásokat helyettesít, és milyen feladatokat hagy az ajánlatkérőnél, illetve a gazdasági szereplőnél.

Értékelési szempontok

A minőségi szempontok 30 %, illetve 50 %-os minimumsúlyának előírása egyértelmű, számszerűen ellenőrizhető követelmény. A kötelező arányok merev alkalmazása ugyanakkor nem minden beszerzés esetében biztosítja a tárgy sajátosságaihoz igazodó értékelést.
A 98. cikk (4) bekezdése az 50%-os minimumot kifejezetten rögzíti, és a tervezet a munkaerő-igényes szerződés fogalmát is meghatározza: a munkaerő költsége a szerződés értékének legalább 50%-át teszi ki. A gyakorlati nehézség ezért elsősorban a munkaerőhányad megállapításában és ellenőrzésében jelentkezik. Ehhez módszertani támogatás szükséges, különösen az alkalmazandó számítás, az adatforrások és az ellenőrzés rendje tekintetében.

A 98. cikk (5) bekezdése szerinti „comply or explain", vagyis a szabály alkalmazásától indokolással történő eltérést lehetővé tevő megoldás megfelelő rugalmasságot biztosíthat. Ennek azonban világos dokumentálási és jelentési követelményekhez kell kapcsolódnia. Ellenkező esetben fennáll annak kockázata, hogy az eltérés rutinszerű gyakorlattá válik, és a minimumsúlyokra vonatkozó szabály érdemi hatása elmarad.

A 90. cikk szerinti, a szerződés tárgyához való „közvetlen vagy közvetett" kapcsolódás tágabb mérlegelési lehetőséget biztosít. Pontosítani szükséges ugyanakkor ennek határait, különösen az általános vállalati politika („general corporate policy") kizárásával összefüggésben. A kollektív szerződésekhez és a fenntarthatósági vállalatirányításhoz kapcsolódó szempontok esetében világosan meg kell különböztetni a konkrét szerződés teljesítéséhez kapcsolódó követelményeket a gazdasági szereplő általános működésére vonatkozó elvárásoktól.
Magyarországon a minőségi szempontok kötelező súlya jelentős változást jelenthet azokban a beszerzési gyakorlatokban, amelyekben jelenleg az ár (vagy lényegében az ár) dominál. Az átállást módszertani segítségnek, megfelelően kialakított értékelési modelleknek és ellenőrizhető indokolásnak kell támogatnia. A nagyobb mérlegelést engedő minőségi szempontok megfelelő integritási garanciák és adatmonitoring nélkül átláthatatlanabb döntésekhez vezethetnek. A minőségelvű értékelés erősítése ezért az értékelés objektivitását, követhetőségét és ellenőrizhetőségét biztosító intézkedésekkel együtt támogatható.

Elfogadható-e a stratégiai szempontok érvényesítésére (pl. zöld-, szociális-, innovatív szempontok, biztonsági- és reziliencia szempontok, európai preferencia) vonatkozó szabályozás?

A stratégiai közbeszerzési szempontok erősítésének iránya alapvetően elfogadható. A szakpolitikai célok együttes érvényesítése, valamint a Bizottságnak biztosított felhatalmazások terjedelme ugyanakkor arányossági és gyakorlati alkalmazhatósági kérdéseket vet fel. Az európai preferencia tervezett rendszere a nemzetközi kötelezettségekkel való összhang biztosítására törekszik, azonban annak alkalmazási terhei és költségvetési kockázatai álláspontunk szerint nem kapnak kellő hangsúlyt.

A szakpolitikai célok összehangolása

Az 5. cikk négy átfogó szakpolitikai célt határoz meg, amelyekhez öt stratégiai fejezet követelményei és a minőségi szempontok kötelező minimumsúlyai kapcsolódnak. A célok halmozódása megnehezítheti annak meghatározását, hogy egy konkrét beszerzésben mely szempontokat, milyen súllyal és milyen prioritási rendben szükséges érvényesíteni. Ez

különösen a kisebb, korlátozott szakmai és személyi kapacitással rendelkező önkormányzati ajánlatkérők számára jelenthet nehézséget.
Az Európai Számvevőszék kevesebb és mérhetőbb cél meghatározására irányuló megközelítésével összhangban indokoltnak tartjuk az 5. cikkben szereplő célok egymáshoz való viszonyának és prioritásainak pontosítását. A szabályozásnak a célok esetleges ütközésének kezeléséhez is egyértelmű támpontokat kell biztosítania.

Zöld közbeszerzési követelmények
A különböző ágazati felhatalmazásoknak az 54. cikk szerinti horizontális felhatalmazásba történő összevonása koherensebb szabályozást eredményezhet. Ugyanakkor a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok útján meghatározható követelmények jelentősen befolyásolhatják, hogy az ajánlatkérők milyen termékeket és megoldásokat szerezhetnek be. Ez a beszerzési döntések tartalmi meghatározásának számottevő részét a Bizottság szintjére helyezheti.
Indokolt ezért a felhatalmazás tárgyi kereteinek pontos meghatározása, valamint annak biztosítása, hogy a követelmények kialakításakor érvényesüljenek a szubszidiaritás és az arányosság szempontjai, és megfelelő figyelmet kapjanak az ajánlatkérők eltérő szükségletei, piaci lehetőségei és végrehajtási kapacitásai.

Szociális szempontok
A szociális közbeszerzési fejezet jelentős részben a már rendelkezésre álló eszközöket foglalja egységes rendszerbe. Érdemi változást elsősorban az 50%-os minőségi minimumsúly, valamint a szerződés teljes egészének alvállalkozásba adását tiltó rendelkezés jelenthet.
Ez utóbbi szabály egyes fővállalkozói működési modellek alkalmazhatóságát is érintheti. Szükséges ezért pontosítani a tilalom terjedelmét, a fővállalkozó által saját teljesítésként ellátandó feladatok körét, valamint a rendelkezés viszonyát a más szervezet kapacitásának igénybevételéhez. A szabályozásnak egyértelművé kell tennie, hogyan különül el a jogszerű szakmai együttműködés a tilalmazott teljes körű alvállalkozásba adástól.

Innováció
A kihívásalapú innovációs eljárás bevezetése támogatható irány. Az Innovációs Aktussal párhuzamos szabályozás ugyanakkor bizonytalanságot okozhat az alkalmazandó jogi keret kiválasztásában. Szükséges a két szabályozás hatályának, egymáshoz való viszonyának és az alkalmazás feltételeinek egyértelmű rendezése annak érdekében, hogy az ajánlatkérők számára kiszámítható legyen az innovációs beszerzések eljárásrendje.

Biztonság és reziliencia
A 66–69. cikk egyes esetekben kötelezővé teszi a biztonsági kockázatok értékelését, ideértve a harmadik országbeli befolyást, a kiberbiztonsági kockázatokat és a függőségeket. E szempontok vizsgálata a kritikus entitások beszerzéseinél indokolt lehet, szélesebb körű kötelező alkalmazásuk azonban arányossági aggályokat vet fel.
Megfelelő fogalmi és módszertani támogatás hiányában a követelmények különösen a kisebb ajánlatkérőket terhelhetik túl. A szükséges szakismeretek hiánya bizonytalan értékelésekhez és vitatható kizárási döntésekhez vezethet. Javasoljuk ezért, hogy a kötelező biztonsági értékelés személyi köre a kritikus entitásokra korlátozódjon, és annak elvégzéséhez egységes módszertani útmutatás álljon rendelkezésre.

Az európai preferencia

Az európai preferencia rendszere a nemzetközi megállapodások által „lefedett" és „nem lefedett" gazdasági szereplők megkülönböztetésére, a lefedettség megállapítását támogató bizottsági online eszközre, valamint a 73. cikk szerinti korlátozásra, árpreferenciára vagy pontelőnyre épül. A konstrukció a WTO közbeszerzési megállapodásával (GPA) való összhang biztosítására törekszik. A Kolin-ítélet alapján ugyanakkor a nemzetközi megállapodások által nem lefedett harmadik országbeli gazdasági szereplőket nem illeti meg az e megállapodásokból eredő, egyenlő feltételek melletti hozzáférés joga.

A gyakorlati alkalmazás egyik nehézsége, hogy a nemzetközi megállapodások szerinti lefedettséget az adott beszerzésre vonatkozóan kell megállapítani. A 74. cikk szerinti, alkatrész szintű származásigazolás a beszállítói láncokban jelentős adminisztratív terhet okozhat, különösen a KKV-k számára. A téves besorolásból és a hibásan alkalmazott preferenciából eredő jogorvoslati kockázat ugyanakkor az ajánlatkérőnél jelentkezik. Indokolt ezért egyszerűsített, ellenőrizhető igazolási rend kialakítása, különös tekintettel a kisebb vállalkozások lehetőségeire.

A 75. cikk a Bizottság számára lehetővé teszi, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktussal az Unió érdekére hivatkozva kötelezővé tegye a preferencia alkalmazását a megállapodások hatálya alá nem tartozó harmadik országbeli gazdasági szereplőkkel szemben. Az „Unió érdeke" tág, szakpolitikai mérlegelést lehetővé tevő mérce. Álláspontunk szerint a felhatalmazás tárgyi és időbeli korlátait pontosítani szükséges, különösen az érintett ágazatok, az alkalmazás feltételei és időtartama tekintetében.

A GPA részes feleinek és a szabadkereskedelmi megállapodásokban részes partnereknek a gazdasági szereplői a megállapodások által lefedett beszerzésekben nem részesíthetők hátrányos megkülönböztetésben. A preferencia ezért elsősorban a lefedettségen kívüli beszerzések és szereplők körében fejthet ki hatást. A Bizottság hozzáférés-korlátozási hatásköre ugyanakkor kereskedelmi viták kockázatát is hordozza, amelyet a szabályozás kialakításakor indokolt figyelembe venni.

A 76. cikk (d) pontja aránytalan költség esetén lehetővé teszi az eltérést, azonban számszerű küszöb hiányában e kivétel alkalmazása bizonytalan lehet. A preferencia költségvetési következményeinek hatásvizsgálati bemutatását nem tartjuk kellően meggyőzőnek. Szűkös költségvetési mozgástér mellett, különösen a közép-kelet-európai ajánlatkérőknél, fennáll a beszerzési költségek emelkedésének kockázata.

Javasoljuk ezért az aránytalan költség megítéléséhez számszerű küszöb és egyértelmű számítási módszer meghatározását. Az európai preferencia alkalmazását olyan garanciáknak kell kísérniük, amelyek biztosítják a nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartását, mérséklik az igazolási terheket és lehetővé teszik a költségvetési hatások előzetes értékelését.

Megfelelőek-e a szerződésekre és a szerződésmódosításokra vonatkozó rendelkezések?

A szerződések teljesítési szakaszának részletesebb szabályozása fontos előrelépés. Különösen indokolt az ármódosító mechanizmusok kifejezett rendezése, a fizetési szabályok meghatározása és a koncessziókhoz kapcsolódó strukturált kockázatelemzés. A szerződésmódosítási rendelkezések szerkezete, az alkalmazandó értékkorlátok és a közvetlen alvállalkozói kifizetés szabályai ugyanakkor több ponton pontosítást igényelnek. A szabályozásnak egyértelműen el kell különítenie az egyes módosítási jogcímeket, azok feltételeit, az értékszámítás alapját és a kapcsolódó közzétételi kötelezettségeket.

Ármódosítás és a szerződésmódosítás értékkorlátai

A 105. cikk szerinti ármódosító mechanizmusok szabályozását a 2022–2023-as inflációs tapasztalatok alapján indokoltnak tartjuk. A 105. cikk (3) bekezdése szerint az ilyen kikötéseken alapuló árkiigazítás nem minősül szerződésmódosításnak. A rendelkezés elősegítheti a hosszabb időtartamú szerződések kiszámítható teljesítését, amennyiben az árkiigazítás feltételei és számítási módja előzetesen világosan meghatározottak.

A 106. cikk (2) bekezdésében szereplő, a kezdeti szerződésérték 15%-át meg nem haladó módosítás lehetősége ugyanakkor versenyvédelmi aggályokat vet fel. A véleményezésben részt vevő tagjaink részéről beérkezett észrevételek között megjelent olyan javaslat, amely e küszöb helyett 10% alatti, egyúttal az alkalmazandó uniós értékhatárt el nem érő módosítási korlát meghatározását tartja indokoltnak.

A százalékos korlát mellett különösen fontos a gazdasági egyensúly megváltoztatására vonatkozó feltétel egyértelmű értelmezése. Az ellenérték érdemi többletteljesítés nélküli emelése és az azonos egységárak mellett megrendelt, arányos többletmennyiség nem ítélhető meg azonos módon. Például a szerződéses ár 15%-os, megfelelő ellentételezés nélküli növelése a gazdasági egyensúlyt a vállalkozó javára változtathatja meg, míg egy szakértői keret azonos óradíjak mellett történő bővítése arányos többletszolgáltatás igénybevételét teheti lehetővé. Utóbbi esetben ugyanakkor a módosítás további feltételeinek teljesülését is vizsgálni kell.

Indokoltnak tartjuk ezért a „gazdasági egyensúly” és a „versenyfeltételek” fogalmának jogalkotói pontosítását. A jogbiztonságot nem szolgálná, ha e fogalmak tartalma kizárólag többéves jogorvoslati és bírósági gyakorlat eredményeként válna kiszámíthatóvá, eltérő tagállami értelmezések mellett.

Tisztázni szükséges azt is, hogy a tervezet elhagyja-e az egyedi módosításokhoz kapcsolódó 50%-os árnövekedési korlátot. Amennyiben a rendelkezések ezt teszik lehetővé, egymást követő módosításokkal az eredeti szerződés értékének többszörösére történő növelése is megvalósulhatna. Ez a hosszú időtartamú infrastruktúra-szerződéseknél nagyobb alkalmazkodási lehetőséget biztosíthat, azonban jelentős kockázatot hordoz a verseny védelme szempontjából. A közzététel önmagában nem feltétlenül jelent megfelelő garanciát, ezért mérlegelendő kumulatív felső korlát meghatározása is.

Az értékszámítás alapja és a közzétételi kötelezettségek

A 106. cikk (6) bekezdése szerinti előzetes közzététel célját támogatjuk, bár megjegyezzük. Pontosítást igényel azonban, hogy az 50%-ot meghaladó növekedést a kezdeti becsült értékhez vagy az eredeti szerződéses értékhez kell-e viszonyítani. A két érték jelentősen eltérhet egymástól, különösen olyan tárgyalásos eljárásokban, amelyek során a műszaki tartalom változik.

Álláspontunk szerint a szerződéses szakaszban a módosítás mértékének megállapításához főszabályként az eredeti szerződéses érték biztosít megfelelőbb viszonyítási alapot. Egyértelműen rendezni szükséges ennek kapcsolatát a 106. cikk (8) bekezdése szerinti értékfrissítéssel is, amely indexálási záradék esetén a frissített érték, más esetben a tagállami átlaginfláció alapján számított érték figyelembevételét írja elő. Ugyancsak világosan meg kell határozni az egymást követő módosítások nettó kumulált értékének számítását.

A tervezet szerint az 50%-ot meghaladó módosítás előtt – a 48. cikk szerinti sürgősségi eset kivételével – a módosítás összefoglalóját előzetesen közzé kell tenni. Javasoljuk, hogy ehhez a jogorvoslat tényleges igénybevételét lehetővé tevő várakozási idő is kapcsolódjon.
A 106. cikk (7) bekezdése szerinti, a (4) bekezdés alapján végrehajtott, 50% alatti lényeges módosításokra vonatkozó, húsz napon belüli utólagos közzététel mellett indokoltnak tartjuk a (2) bekezdés szerinti, ún. *de minimis* módosítások utólagos közzétételét is. Ez elősegítené a szerződés változásainak követhetőségét és a kumulált érték ellenőrzését.
Javasoljuk továbbá a módosítási jogcímek, feltételek, értékkorlátok és közzétételi kötelezettségek egyértelmű, lehetőség szerint táblázatos összefoglalását.

Fizetési szabályok és közvetlen alvállalkozói kifizetés

A 108. cikk szerinti fizetési szabályok rendezése különösen a KKV-k likviditásának védelme szempontjából indokolt. A (6) bekezdés szerinti közvetlen alvállalkozói kifizetés azonban jelen megfogalmazásában jelentős értelmezési és végrehajtási kérdéseket vet fel.
Tisztázni szükséges, milyen feltételek mellett keletkezik az ajánlatkérőnek közvetlen fizetési kötelezettsége, milyen dokumentumok igazolják az alvállalkozói követelés esedékességét és összegét, továbbá hogyan kezelendő a fővállalkozó és az alvállalkozó közötti teljesítési vagy elszámolási vita. Az ajánlatkérő nem kerülhet olyan helyzetbe, amelyben a két fél közötti polgári jogi jogvita érdemi eldöntése nélkül kell vitatott követelést kifizetnie.
A szabálynak arra is megfelelő garanciát kell biztosítania, hogy a közvetlen kifizetés ne szolgálhassa a fővállalkozóval szembeni adóhatósági vagy más hitelezői követelések érvényesítésének megkerülését.
Rendezni szükséges a közvetlen kifizetés polgári jogi, adójogi és számviteli következményeit is. Egyértelművé kell tenni a kifizetés jogcímét, annak a fővállalkozóval szembeni fizetési kötelezettségre gyakorolt hatását, valamint a számlázás és az elszámolás rendjét. Ennek során figyelembe kell venni, hogy az ajánlatkérő és az alvállalkozó között rendszerint nem áll fenn közvetlen szerződéses jogviszony.
A rendelkezés megfogalmazása alapján nem világos a közvetlen kifizetés kötelező jellege, a fővállalkozó tiltakozási lehetősége és az ajánlatkérő által a közbeszerzési dokumentumokban meghatározható szabályok viszonya. Ezeket olyan módon szükséges összehangolni, hogy a felek jogai és kötelezettségei előzetesen megismerhetők és következetesen alkalmazhatók legyenek.
Alternatív megoldásként megfontolásra javasoljuk a 322/2015. Korm. rendelet 32/A. §-a szerinti hazai kifizetési mechanizmus tapasztalatainak felhasználását és az annak megfelelő garanciák kialakítását.

A szerződéses szabályozás további kérdései

A keretmegállapodások időtartamának 3, illetve 5 évre történő korlátozása több ágazatban, különösen az energetikában és a közlekedésben gyakoribb újrapályáztatást és jelentős többletterhet eredményezhet. A közszolgáltatók számára jelenleg biztosított nyolcéves időtartam megszüntetése szigorítást jelentene. Indokolt ezért az időtartamokra vonatkozó korlátok ágazati sajátosságokat figyelembe vevő felülvizsgálata.
A szerződés teljes egészének alvállalkozásba adását tiltó szabály szerződéskezelési szempontból támogatható, azonban egyértelműen meg kell határozni a generálkivitelezői modellek alkalmazhatóságának határait és a tilalom viszonyát a más szervezet kapacitásának igénybevételéhez.

A 67. cikk szerinti, biztonsági okból történő felmondásnál szükséges rendezni a megszüntetés pénzügyi következményeit, az elszámolást és az esetleges kártalanítás feltételeit. Ezek hiánya növelheti a beszállítók kockázatát, amely magasabb ajánlati árakban is megjelenhet.
A szerződéses fejezet teljességét és más rendelkezésekhez való kapcsolódását szintén indokolt áttekinteni. Egyértelműen megismerhetővé kell tenni a szerződéskötési moratórium szabályait, valamint azt, hogy a teljesítésbe milyen kötelezettséggel kell bevonni az alkalmasság igazolásában vagy az értékelésben meghatározó szerepet betöltő szervezeteket és szakembereket. Amennyiben e követelményeket a tervezet más fejezetei rendezik, megfelelő hivatkozásokkal szükséges biztosítani a szabályozás áttekinthetőségét.
Szükséges továbbá lehetővé tenni az ajánlatkérők részére a keretmegállapodásban kötelező ajánlattétel továbbá az ár maximalizálása lehetőségének alkalmazását, melyről esetileg az ajánlatkérő dönthet.
A fejezet címének pontosítása is megfontolandó. Az „execution" kifejezés helyett vagy annak kiegészítéseként olyan megjelölés indokolt, amely egyértelműen tükrözi a szerződés megkötésére és teljesítésére, valamint módosítására, megszüntetésére és a kifizetésekre vonatkozó rendelkezéseket. Ennek megfelelően javasolható a „conclusion and performance of the public contract" megjelölés, összhangban a tervezetben a szerződéskötésre használt „conclusion", illetve „conclude" terminológiával.

Felvet-e gyakorlati problémát (a közigazgatásra háruló többletfeladatokon túl) az ún. „digitális ökoszisztéma" létrehozása?

A digitális ökoszisztéma kialakításának koncepciója támogatható, és közép-, illetve hosszú távon jelentősen egyszerűsítheti a közbeszerzési eljárásokban való részvételt. Megvalósítása ugyanakkor összetett feladat, amely az adminisztratív terheken túl szabályozási, piacszerkezeti, adatminőségi, felelősségi, adatvédelmi és kiberbiztonsági kockázatokat is felvet. A rendszer gyakorlati alkalmazhatósága a még kidolgozandó részletszabályoktól és a tagállami nyilvántartások technikai felkészültségétől függ, ezért jelenleg csak korlátozottan ítélhető meg.

Az egyszeri regisztráció és adatközlés előnyei
Előremutató lenne olyan rendszer kialakítása, amelyben a gazdasági szereplő egyetlen regisztrációval több tagállam közbeszerzési eljárásaiban is részt vehet, és az elektronikus rendszerek egymás között továbbítani tudják az ehhez szükséges adatokat. Ez csökkenthetné az ismételt regisztrációk és adatközlések terhét, valamint megkönnyíthetné a határon átnyúló ajánlattételt.
Különösen hasznos lenne, ha a gazdasági szereplő alapadatai mellett a rendszer a letelepedése szerinti közhiteles nyilvántartások elérhetőségeit is tartalmazná, és lehetővé tenné a kizáró okok hiányának, valamint az alkalmassági követelmények teljesülésének részbeni vagy teljes körű, közvetlen ellenőrzését. Az egyszeri adatközlés elve azonban csak akkor jelent tényleges egyszerűsítést, ha a hozzáférhető adatok naprakészek, megbízhatók és az adott eljárásban alkalmazandó követelményekhez egyértelműen hozzárendelhetők.

A szabályozási és technikai keretek bizonytalansága
A digitális ökoszisztéma lényeges elemeit – így az interoperabilitási hálózat kijelölését, a közös specifikációkat, az alkalmasságigazoló szolgáltatás működését és az adatkategóriákat – jelentős részben későbbi végrehajtási és felhatalmazáson alapuló jogi aktusok, valamint szabványosítás

határozzák meg. A rendelet elfogadásakor ezért nem feltétlenül lesz teljeskörűen megismerhető, hogy a tagállamoknak, az ajánlatkérőknek, a gazdasági szereplőknek és a szolgáltatóknak milyen rendszerhez kell alkalmazkodniuk.
Ez bizonytalanná teheti a fejlesztési és beruházási döntéseket, valamint a szolgáltatói piac tervezését. Indokoltnak tartjuk ezért, hogy a digitális architektúra alapvető követelményei már a rendeletben vagy annak mellékletében megjelenjenek, különösen a kezelt adatok köre, a hozzáférési jogosultságok, a felelősségi szabályok és a rendelkezésre állási követelmények tekintetében.

Adatminőség és a nemzeti nyilvántartások összekapcsolása

A „csak egyszer" elv érvényesüléséhez az adó-, társadalombiztosítási, bűnügyi és cégnyilvántartások megfelelő elektronikus összekapcsolhatóságára van szükség. E nyilvántartások technikai fejlettsége, adattartalma és frissítési gyakorlata tagállamonként eltérhet.
A beérkezett gyakorlati tapasztalatok az eCertis rendszerrel kapcsolatban is felvetik az adatok aktualitásának és teljességének kérdését. A régi bejegyzések, a korábban közzétett igazolások fennmaradó elérhetősége, valamint az egyes tagállamoknál feltüntetett tételek számának jelentős eltérései önmagukban nem bizonyítják az adatok hibásságát, de megnehezíthetik annak megítélését, hogy a rendelkezésre álló információk megfelelően tükrözik-e az aktuális jogi és nyilvántartási helyzetet.
A digitális ökoszisztéma bevezetése során ezért különösen fontos az adatok aktualitásának, teljességének és összehasonlíthatóságának biztosítása. A legkomolyabb gondot az ajánlatkérők és az ajánlattevők azonosítási rendszerének kialakítása jelenti, melyet összeurópai szinten szükséges létrehozni.

Automatikus ellenőrzés, felelősség és adatvédelem

Amennyiben az ajánlatkérő köteles felhasználni az automatikus ellenőrzés eredményét, egy hibás vagy elavult nyilvántartási adat közvetlenül befolyásolhatja a gazdasági szereplő részvételének megítélését. Ez indokolatlan kizáráshoz vagy olyan ajánlat elfogadásához is vezethet, amely nem felel meg az alkalmazandó követelményeknek.
Egyértelműen rendezni szükséges ezért az adatforrásért, az adatátadásért és az automatikus ellenőrzés eredményéért fennálló felelősséget, valamint a hibajavítás és a vitatott eredmény felülvizsgálatának rendjét. Biztosítani kell, hogy a gazdasági szereplőnek tényleges lehetősége legyen a hibás adat vagy következtetés korrigálására.
A személyes adatok, különösen a büntetőjogi felelősségre vonással kapcsolatos adatok kezelése megfelelő adatvédelmi garanciákat igényel. Világosan meg kell határozni az adatkezelés célját, a hozzáférésre jogosultak körét és az adatkezelés időtartamát.

Piacszerkezeti és kiberbiztonsági kockázatok

A 131. cikk szerinti megfelelési követelmények, a harmadik országbeli tulajdonhoz vagy ellenőrzéshez kapcsolódó korlátozások, valamint a nem megfelelő szolgáltatók hálózatból történő kizárásának lehetősége jelentős hatást gyakorolhat az elektronikus közbeszerzési szolgáltatók piacára. A Bizottság saját, nyílt forráskódú platformjának tagállami kötelezővé tétele tovább erősítheti e hatást.
A követelmények teljesítésének költségei kiszoríthatják a kisebb nemzeti szolgáltatókat, és a rendszer működtetésében új függőségek kialakulásához vezethetnek. Indokolt ezért a

szolgáltatói versenyre, a piacra lépésre és a szolgáltatóváltás lehetőségére gyakorolt hatások vizsgálata.
Az összekapcsolt hálózat, valamint a nemzeti és uniós adatterek egyúttal kiemelt kiberbiztonsági kockázatot jelentenek. A rendszer felépítésétől függően egy hálózati hiba vagy támadás több tagállam eljárásait is érintheti. A szabályozásnak ezért megfelelő rendelkezésre állási, üzemfolytonossági és helyreállítási követelményeket kell meghatároznia, továbbá biztosítania kell, hogy a műszaki hibák ne lehetetlenítsék el a jogszerű eljárási cselekményeket.

Átmenet, jogorvoslat és a KKV-k részvétele
A fokozatos bevezetés során várhatóan hosszabb ideig párhuzamosan működnek majd a jelenlegi és az új rendszerek. Egyértelmű átmeneti szabályokra van szükség az alkalmazandó adatközlési és igazolási követelmények, valamint az eltérő rendszerekben keletkező információk kezelésére.
Rendezni kell a jogorvoslati fórumok hozzáférését az interoperábilis rendszerben keletkezett bizonyítékokhoz, ideértve az ellenőrzések eredményeit és az adatátadási naplókat. A rendszernek lehetővé kell tennie az eljárási események és döntések utólagos rekonstruálását.
A digitális üzleti hitelesítő adatok és az európai üzleti tárca (European Business Wallet) használata hosszú távon egyszerűsítést jelenthet, kezdetben azonban belépési akadályt teremthet a kisebb vállalkozások számára. A bevezetést ezért megfelelő felkészülési idővel, hozzáférhető tájékoztatással és gyakorlati támogatással szükséges kísérni.

Összességében a digitális ökoszisztéma létrehozását támogatható célkitűzésnek tartjuk, de annak kötelező alkalmazását igazolt technikai készenléthez és előzetes teszteléshez indokolt kötni. Szükséges továbbá az automatikus ellenőrzési hibák felelősségi szabályainak meghatározása, valamint uniós finanszírozás biztosítása a kevésbé fejlett tagállami nyilvántartások összekapcsolásához. A rendszer hatékonyságáról és alkalmazhatóságáról a bizottsági részletszabályok ismeretében lehet megalapozott, részletes álláspontot kialakítani.

A MEGKERESÉSBEN MEGHATÁROZOTT TÉMAKÖRÖKÖN TÚLMUTATÓ ÉSZREVÉTELEK

Egyesületünk kiemelt szakmai feladatának tekinti, hogy tagjai közbeszerzési szabályozással kapcsolatos – előremutató és hasznosítható – észrevételeinek megismerését és továbbítását is elősegítse, illetve a jogalkotó munkáját minél szélesebb körben támogassa. Ennek jegyében az alábbiakban változtatás nélkül közöljük egyik tagunknak a véleményezésre megjelölt témakörökön túlmutató észrevételeit is.
E felvetések nem képezték a jelen véleményezés keretében folytatott közös szakmai egyeztetés tárgyát, így azokat a véleményezésben részt vevő többi tagunk nem vizsgálta és nem véleményezte, így az alábbi rész az észrevételt megfogalmazó tagunk szakmai álláspontját tükrözi, de a téma jelentőségére tekintettel fontosnak tartjuk továbbítani azt, bízva abban, hogy adott esetben ezeket az észrevételeket is figyelembe tudják venni a magyarországi álláspont kialakítása során, vagy segítségül szolgálhat a részletszabályok további egyeztetése során.

E-közbeszerzés és eForms

1.1. Mit tartalmaz a javaslat, és mi hiányzik belőle

Az alábbiak a javaslat főszövegének és mellékleteinek átolvasásán alapulnak (127–136. és 110–113. cikk, I–VIII. melléklet).

- **Az eForms nincs megnevezve.** A 200 oldalas főszövegben az „eForms” kifejezés egyszer sem szerepel. A 2019/1780 végrehajtási rendelet és az ESPD-ről szóló 2016/7 rendelet sincs említve, hatályon kívül helyezésük vagy fenntartásuk nincs kimondva, és átmeneti szabály csak a 149. cikkben (alkalmazás két évvel a hatálybalépés után) van, a folyamatban lévő eljárásokra nincs.
- **A tartalom másodlagos jogban dől el.** A 110. cikk (6) bekezdése felhatalmazáson alapuló jogi aktussal, a (7) bekezdés végrehajtási aktussal alakíthatja az összefoglalók tartalmát. A (6) bekezdés önmagára hivatkozik („2–6. bekezdés”), ez szerkesztési hiba.
- **Négy adatréteg és három határidő.** Public summary (110. cikk), procurement detail szabvány (129. cikk), NPPDS-adat (134. cikk) és PPDS (135. cikk). Az információt 20 napon belül kell az NPPDS-ben elérhetővé tenni, onnan 10 napon belül az uniós PPDS-be, a közzététel pedig a kézhezvételtől számított 5 napon belül történik. A „technikai validációs követelmények” forrása sehol sincs meghatározva (112. cikk (1), 134. cikk (6), 135. cikk (2) bekezdés).
- **A 134. cikk (4) bekezdése** az uniós küszöb alatti, legalább 10 000 eurós szerződéseket is bevonja az NPPDS-adatszolgáltatásba.
- **Hivatkozási hibák.** A 131. cikk (6) bekezdése a 133. cikk (5) bekezdésére utal, a végrehajtási aktus azonban a (6) bekezdésben van. A 133. cikk (3) bekezdése a 142. cikkre (sürgősségi eljárás) hivatkozik, miközben a 141. cikk (2) bekezdése adja a felhatalmazást. A 134. cikk (8) bekezdése a „7. bekezdésre” utal, a validációs követelmények a (6) bekezdésben vannak.

- **Rögzített naptári dátumok.** A 133. cikk (5) bekezdése 2028. június 30-át, a 29. cikk (1) bekezdése 2029. június 15-ét írja elő, a rendelet viszont az alkalmazás kezdetét a hatálybalépés után két évvel jelöli meg.
- **Csak tanácsadó bizottsági eljárás.** A kulcsfontosságú végrehajtási aktusokat (interoperabilitási hálózat, NPPDS-formátumok, alkalmassági szolgáltatás) a 143. cikk (2) bekezdése szerinti tanácsadó eljárással fogadják el, noha a (3) bekezdés szerinti vizsgálóbizottsági eljárás is rendelkezésre állna.
- **A szolgáltatókra szabott feltételek.** A 131. cikk (4) bekezdése EGT-székhelyet, EGT-tulajdont és -ellenőrzést, valamint EGT-n belüli adattárolást ír elő, az NPPDS-re ugyanez vonatkozik (134. cikk (2) bekezdés).
- **Az alkalmassági szolgáltatás kötelező.** A 28. cikk (1) bekezdése szerint az ajánlatkérő köteles megkövetelni a használatát, és az automatikus ellenőrzést köteles figyelembe venni. Rendszerhiba vagy hibás nyilvántartás esetére felelősségi szabály nincs.
- **A VIII. melléklet megfeleltetési táblázata** a 110. és a 127–136. cikknél nem rendel a 2014/24/EU-ból megfelelőt (pl. 22., 51–52. cikk, 59. és 61. cikk). Mivel a 146. cikk (2) bekezdése szerint a hatályon kívül helyezett irányelvekre való hivatkozásokat a táblázat szerint kell olvasni, ez jogi relevanciájú hiányosság.
- **Hiányzik az az E-governance struktúra**, amely tagállami szinten teszi menedzselhetővé az adatokkal kapcsolatos részletszabályok kialakítását, az E-forms fejlesztését és alkalmazásának összehangolását. Ez a struktúra jelenleg hiányzik.

1.2. Az eForms fenntartása mellett szóló érvek

1. A javaslat saját követelménye szól az eForms mellett. A 128. cikk (2) bekezdés b) pontja, a 129. cikk (2) bekezdés a) pontja és a 133. cikk (5) bekezdés b) pontja előírja, hogy az új eszközöknek a meglévő uniós eszközökre és szabványokra kell épülniük, és az eProcurement ontológiát jelöli meg szemantikai keretként. Az eForms ennek a szemantikai modellnek a mai gyakorlati megvalósítása a hirdetményeknél. A javaslat tehát az eFormsra épülő megoldást vár el, miközben a nevét sem említi.

2. Az átállás költsége valós, a megtérülés pedig még nem érett le. Az eForms önkéntes használata 2022. november 14-től, kötelező alkalmazása 2023. október 25-től volt. A Publications Office saját, 2025. novemberi előadása („eForms at midlife") szerint a határidő csak részben teljesült: 2023 decemberében a hirdetmények mintegy fele még a régi TED-XML formátumban érkezett, a régi csatornát 2024. január 31-ig lehetett használni, 2024-ben pedig öt SDK-verzió futott párhuzamosan. A hivatal szerint az eFormsot legalább a következő öt évben használni fogják, új jogszabály 2028–2029 előtt nem várható, és „bőkezű" átmeneti időt kért. A rendelet alkalmazása legkorábban a 2029–2030-as években várható, így a tagállamok néhány éven belül másodszor építenék át ugyanazt a rendszert.

3. Az új hirdetménytípusok eFormsra építve is megvalósíthatók. A hat „public summary" jelentős része már ma is létezik hirdetményként (előzetes tájékoztató, ajánlati felhívás, eredményhirdetmény, módosítás). Az új típusok (konzultáció, szerződés, teljesítés) új űrlapként és mezőkészletként illeszthetők be. Az eForms SDK verziókezelése és validációs mechanizmusa erre már ma is rendelkezésre áll, tehát a változtatás evolutív módon is megoldható.

4. Jogbiztonság: nem maradhat jogalap nélkül a hirdetmény-szabványosítás. A 2019/1780 rendelet a 2014/24/EU 51. cikkén alapul, amelyet a javaslat hatályon kívül helyez. Átmeneti szabály nélkül kérdéses, mi a jogalapja a hirdetményi űrlapoknak a rendelet alkalmazásának kezdete és az új végrehajtási aktusok (110. cikk (7), 112. cikk (7) bekezdés) elfogadása között. Az eForms az egyetlen működő híd ebben az időszakban.

5. Adatminőség és idősorok folytonossága. Az eForms strukturált, gépileg feldolgozható és a forrásnál validált adatot állít elő, amelyből a TED központi adatbázisa épül, és amelyre az uniós PPDS is épül. Az Open Contracting Partnership „OCDS for eForms" profilja (v1.0.0-rc.1) az eForms SDK metaadataiból képez le a nemzetközi nyílt adatszabványra, vagyis az átláthatósági cél az eForms megtartásával is elérhető. Ha az adatmodell megszakad, a korábbi és az új adatok nem lesznek összehasonlíthatók, éppen akkor, amikor a Bizottság a rendszer hatásait mérné (137. cikk).

6. A hibakockázat az új, négyrétegű architektúrában nagyobb. Az új rendszer négy adatréteget és három határidőt kapcsol össze, miközben a technikai validáció forrása nincs meghatározva, a végrehajtási aktusok pedig még nem léteznek. Az eForms működő, kipróbált megoldás. Az indokolt stratégia a bevált elemekre építeni, és csak ott cserélni, ahol az új funkció ténylegesen szükséges.

7. Kisebb ajánlatkérők és szolgáltatók védelme. A meglévő eForms-eszközök (SDK, validátorok, mintaimplementációk) a piacon vannak, a szolgáltatók és a kisebb ajánlatkérők rájuk építettek. Az újabb teljes átalakítás a kisebb szolgáltatókat és az erőforrás-szegény közigazgatásokat terheli leginkább, ez pedig ellentétes a javaslat kkv-barát céljával.

1.3. Javaslat átmeneti rendelkezésre

> „A (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelet és az annak alapján alkalmazott eForms-szabvány a 127–136. cikk szerinti digitális ökoszisztéma működőképességét megállapító bizottsági végrehajtási jogi aktus alkalmazásának kezdőnapjától számított 36 hónapig alkalmazandó marad. A procurement detail adatkövetelményeit az eForms üzleti fogalmaival visszafelé kompatibilis módon kell meghatározni, és a Publications Office konverziós szolgáltatást biztosít. A Bizottság a fenti végrehajtási jogi aktus elfogadása előtt tagállamonkénti átállási költségbecslést tesz közzé."

Emellett javasoljuk: átmeneti szabály a folyamatban lévő eljárásokra, a VIII. melléklet kiegészítése az e-közbeszerzési és hirdetményi cikkekkel, a 110. cikk szerinti hirdetménytartalom legfontosabb elemeinek rendeletbe emelése, a hivatkozási hibák (110., 131., 133., 134. cikk) kijavítása, relatív naptári határidők, és vizsgálóbizottsági eljárás a kulcsfontosságú végrehajtási aktusokra.

Technológiai változás, mesterséges intelligencia és kiberbiztonság

A közbeszerzés a technológiai korszakváltás kellős közepén működik. Mire egy beszerzés elindul, vagy mire a szerződés lezárul, az eredetileg meghatározott technológia elavulhat. Ez a fejezet három kérdést vizsgál: hogyan reagáljon erre a szerződésmódosítás, hogyan kell beépíteni az AI Act, a NIS2 és az egyéb kiberbiztonsági követelményeket, és hogyan

csökkenthető a közbeszerzési dokumentumok teljes nyilvánosságának kockázata kritikus szolgáltatásoknál.

1.1. Szerződésmódosítás és a technológiai elavulás

A jelenlegi jog. A 2014/24/EU 72. cikke szerint a módosítás új eljárás nélkül megengedett, ha azt világos, pontos és egyértelmű felülvizsgálati záradék vagy opció előirányozta, ha további szolgáltatás szükséges és a szerződőfél-csere gazdasági vagy műszaki okból nem lehetséges, vagy ha a módosítást gondos ajánlatkérő által előre nem látható körülmények tették szükségessé. A technológiai fejlődés nincs nevesítve. A Pressetext (C-454/06) ítélet szerint a módosítás lényeges, ha más ajánlattevők részvételét vagy más ajánlat elfogadását tette volna lehetővé, jelentősen kiterjeszti a szerződés tárgyát, vagy a gazdasági egyensúlyt a nyertes javára változtatja meg. A Finn Frogne (C-549/14) ítélet egy rendőrségi IT-rendszer teljesítési nehézségei kapcsán azt mutatta, hogy a módosítás lehetőségét és feltételeit az eredeti dokumentációban világosan, pontosan és egyértelműen kell rögzíteni. Szakmai kritika szerint ez az ajánlatkérőket arra kényszeríti, hogy minden helyzetre, előreláthatóra és előreláthatatlanra egyaránt, záradékot fogalmazzanak. A technológiai beszerzés szempontjából ez a legfontosabb tanulság: a jövőbeli verziófrissítést a tenderben kell szabályozni.

A javaslat. A 106. cikk (4) bekezdés b) pont (ii) alpontja megengedi a lényeges módosítást, ha azt előre nem látható körülmény, ezen belül „jelentős technológiai fejlődés" tette szükségessé, és a módosítás nem változtatja meg a gazdasági egyensúlyt a vállalkozó javára. Ez helyes irány, de három okból nem elegendő.

1. **Utólagos kivétel marad.** A gondos ajánlatkérő előreláthatósági tesztje az AI-nál paradox módon szigorúbb: a gyors fejlődés általánosan előrelátható, csak a konkrét irány nem. A Finn Frogne-logika szerint az ajánlatkérőtől azt várják, hogy záradékkal készüljön fel.
2. **A „jelentős" technológiai fejlődés fogalma nincs definiálva.** Ez éppen azt a jogbizonytalanságot szüli, amelyet a hatásvizsgálat a módosítási szabályok fő problémájaként azonosít.
3. **Nem kezeli a fordított helyzetet,** amikor a szállító által ajánlott termék elavul (end-of-life, end-of-support), és a CRA szerinti támogatási időszak lejár.

Összehasonlító példák. Az Egyesült Királyság Procurement Act 2023 tíz jogcímen engedi a szerződésmódosítást, és a rugalmasságot közzétételi kötelezettséggel ellensúlyozza. Utah állam beszerzési szabálya kifejezetten nevesíti az „új technológia vagy technológiai frissítés" miatti módosítást: a lehetőségnek a felhívásban szerepelnie kell, a módosításnak az eredeti tárgykörön belül kell maradnia, és a szerződés időtartama nem hosszabbítható meg. Ez közvetlen modell egy uniós technológiai frissítési záradékhoz.

Javasolt megoldás: új 106. cikk (4a) bekezdés.

> „(4a) A közbeszerzési dokumentumokban az ajánlatkérő világos, pontos és egyértelmű technológiai frissítési záradékot írhat elő – digitális elemeket tartalmazó termékek, szoftver, felhő- és mesterségesintelligencia-szolgáltatások esetében pedig köteles előírni –, amely meghatározza: a) a szállító kötelezettségét a funkcionálisan egyenértékű vagy kedvezőbb utódverzió felajánlására a termék vagy szolgáltatás támogatásának megszűnése, illetve jelentős technológiai fejlődés esetén; b) az alkalmazandó

teljesítménykövetelményeket, amelyek a frissítés során nem csökkenhetnek; c) az árképzés vagy indexálás módját; d) a frissítés kumulált értékhatárát, amely nem haladhatja meg a kezdeti szerződésérték 25%-át; e) a kompatibilitási, adathordozhatósági és kilépési feltételeket. Az e bekezdés szerinti módosítás nem minősül lényegesnek, ha nem változtatja meg a szerződés általános jellegét, és nem hosszabbítja meg a szerződés időtartamát. A (4) bekezdés b) pont (ii) alpontja szerinti »jelentős technológiai fejlődés« fogalmát a Bizottság végrehajtási jogi aktusban pontosítja."

A záradék a Finn Frogne-követelményt normatív alapra helyezi. Mellette a következő szerződéses eszközök szolgálják a rugalmasságot: „evergreening" (a karbantartási díj tartalmazza a fő- és alverziókat, a támogatási időszak legalább a CRA szerinti időszakkal egyezik meg), árindexálás és teljesítmény-kiigazítás (a 105. cikk szerinti ármódosító mechanizmus technológiai frissítéshez kapcsolva), nyílt interfészek, adathordozhatóság, kilépési terv és forráskód-letét, valamint technológia-semleges, teljesítményalapú műszaki leírás a 98–99. cikk szerinti életciklus-költséggel. A javaslat dinamikus eljárása a beszállítói kör folyamatos frissítésére is alkalmas keretet ad.

1.2. A közbeszerzési dokumentumok teljes nyilvánosságának kockázata kritikus szolgáltatásoknál

A kockázat. A javaslat 97. cikke szerint az ajánlatkérő a „procurement detail"-hez a közzétételtől a szerződéskötés utáni három évig korlátlan, teljes, közvetlen és ingyenes elektronikus hozzáférést köteles biztosítani. A műszaki leírás, a rendszerarchitektúra, a hálózati topológia, a használt termékek és verziók, a telephelyek és a biztonsági követelmények együtt célzott felderítési térképet adnak. Gépi lekérdezéssel és AI-alapú kivonatolással ez tömegesen, ajánlatkérőkön átívelően összesíthető. A 134–135. cikk szerinti adattér ezt strukturált, géppel olvasható formában teszi elérhetővé, a szerződés- és kifizetési adatokkal, a tényleges tulajdonosokkal és az alvállalkozókkal együtt. A NIS2 és a CER szerinti kritikus szolgáltatók (energia, víz, közlekedés, egészségügy, közigazgatás) számára ez közvetlen biztonsági kockázat.

A jogi keret és az esetjog. A 2014/24/EU 21. cikke tiltja a bizalmas információ felfedését, az 53. cikk (1) bekezdése pedig főszabályként korlátlan elektronikus hozzáférést ír elő, de ha ez bizalmassági okból nem biztosítható, az ajánlatkérő a hirdetményben jelzi a védelmi intézkedéseket és a hozzáférés módját, az ajánlattételi határidő pedig öt nappal meghosszabbodik. Ez a már létező uniós modell az, amit a 97. cikkből hiányolunk. A Klaipėdos (C-927/19) és az Antea Polska (C-54/21) ítélet szerint a nyilvánosság mérlegelendő a bizalmas információ védelmével, és ellentétes az uniós joggal az a nemzeti szabály, amely az üzleti titok kivételével minden információ nyilvánosságát előírja, mert ez megakadályozhatja, hogy az ajánlatkérő a közérdek védelmében visszatartson információt. A Bíróság nevesítette azt az esetet, amikor a felfedés a bűnüldözést akadályozná vagy más módon ellentétes lenne a közérdekkel. Egy rendeleti szintű 97. cikk, amely nem ad kifejezett biztonsági mérlegelési jogkört, ezzel az esetjogi logikával feszültségben lehet. A 2009/81/EK irányelv a védelmi és biztonsági beszerzéseknél kifejezetten lehetővé teszi minősített információ védelmét és információbiztonsági követelmények előírását.

Egyensúlyteremtő módszerek.

- **Többszintű hozzáférés.** A nyilvános hirdetmény és összefoglaló (110–113. cikk) mindenki számára elérhető. A biztonság-érzékeny műszaki melléklet csak regisztrált,

azonosított (pl. European Business Wallet-tel hitelesített) és titoktartási nyilatkozatot tett gazdasági szereplőknek hozzáférhető, naplózással és vízjelezéssel.

- **Kétlépcsős közzététel.** Az érzékeny melléklet csak a részvételi szakasz után, kiválasztott jelentkezőknek érhető el. A javaslat dinamikus eljárása erre alkalmas keretet adhat.
- **Részleges kitakarás és késleltetett közzététel.** A szerződéskötés utáni három éves nyilvánosság biztonság-érzékeny elemeit a NIS2/CER-alany ajánlatkérő indokolt döntéssel visszatarthatja. Az ellenőrző szervek (számvevőszék, OLAF, EPPO, jogorvoslati fórum) teljes hozzáférése megmarad.
- **A nemzeti és az uniós adattér szűrése.** Az NPPDS-ben és a PPDS-ben a biztonság-érzékeny mezők csak hozzáférés-szabályozott rétegben jelenjenek meg, és tömeges gépi letöltésük feltételekhez legyen kötve.

Az Egyesült Királyság Procurement Act 2023 szintén ad kivételt a közzétételi kötelezettség alól a nemzetbiztonsági okból és üzleti érzékenység miatt visszatartható információkra.

Javasolt megoldás: új 97. cikk (2a) bekezdés és a 93. cikk (3) bekezdés kiegészítése.

97. cikk (2a): „Az (1) bekezdéstől eltérően, ha a procurement detail egyes elemei – így különösen a rendszerarchitektúra, a hálózati topológia, a kritikus infrastruktúra elemei, a telepítési helyek vagy a biztonsági követelmények részletei – nyilvánosságra hozatala a (EU) 2022/2555 irányelv szerinti alapvető vagy fontos szervezet, vagy a (EU) 2022/2557 irányelv szerinti kritikus szervezet szolgáltatásainak biztonságát veszélyeztetné, az ajánlatkérő ezen elemekhez a hozzáférést az azonosított, a 93. cikk (3) bekezdése szerinti titoktartási kötelezettséget vállaló gazdasági szereplőkre korlátozhatja. A hirdetmény ebben az esetben megjelöli a korlátozás tényét, indokát és a hozzáférés módját; az ajánlattételi határidő öt nappal meghosszabbodik. A korlátozás nem érinti az ellenőrző és jogorvoslati szervek teljes hozzáférését, és a 110–113. cikk szerinti nyilvános összefoglalók közzétételét.”

98. cikk (3) bekezdés kiegészítése: „…ideértve azokat az információkat is, amelyek nyilvánosságra hozatala közbiztonsági, kiberbiztonsági vagy fizikai biztonsági okból ellentétes lenne a közérdekkel.”

A fejezet összegzése

A technológiai változás, az AI és a kiberbiztonság kérdésében a javaslat jelenlegi szövege kevéssé jövőálló. A 106. cikk technológiai jogcíme utólagos kivétel, ezért előre rögzített technológiai frissítési záradékkal kell kiegészíteni. Az AI Act, a NIS2 és a CRA követelményeit a műszaki leírásba és a teljesítési feltételekbe kell építeni. A 97. cikk korlátlan nyilvánossága kritikus szolgáltatásoknál szintezett, regisztrált hozzáféréssel enyhítendő, az átláthatóság és az ellenőrizhetőség fenntartása mellett. Ezek együttesen csökkentik a jogvitákat, a biztonsági kockázatot és a szerződések idő előtti elavulását.